

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de donatori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Primejdiile în chestia națională

Sub titlul acesta a apărut în numărul din Dumineca trecută (2 Septembrie n.) al ziarului „Budapester Tagblatt” din capitală un articol, pe cât de nedrept, pe atât de vătămător față de Românii din statul acesta, și față de instituțiile lor bisericești, culturale și economice. Articolul e scris de domnul Constantin Burdia, deputat dietal al cercului electoral Caransebeș. Va să zică de un Român. Cuprinsul articolului e dela început până la sfârșit o neîntreruptă acuză adusă Românilor din statul ungar, că agitează în mod sistematic în contra statului ungar, că sunt dușmani ai ideii de stat maghiar, și că în luptele lor pe acest teren sunt sprijiniți cu mijloace materiale din afară, de ex. din partea Ligei din București.

Din vina comiților supremi, cari nu s'au gândit la alta decât să lîfereze guvernelor trecute deputați liberali, dușmanii statului ungar (a-decă Românii) au putut apoi să-și continue agitațiunile neconturbate, și au ajuns la rezultatul obținut, au trimis deputați naționaliști la dietă. Dar terenul a fost de mult pregătit. Iată cum. Cităm acum cuvintele de încheiere din articolul domnului Burdia:

„... In adunări bisericești, în sinoade și congrese, în seminarii teologice, în școale confesionale, precum și în institutele financiare și economice nu a existat pasivitate. Aci seducerea și afățarea poporului român a fost cultivată în mod sistematic. Aci au fost preparate alegerile, cari au făcut posibilă apariția agitatorilor naționaliști, dușmanii ai statului, în dieta ungară. Recomand de urgență atențiunei cercurilor competente aceste împrejurări, pe cari le voi lămuri în mod mai amănunțit, pen-

trucă primejdia e la ușă, că elementele destructive nu numai că vor continua munca lor minieră, în mod vehement, ci se vor pune în legătură și cu elemente din afară.”

Cu greu ne vine să credem, că într'adevăr dl Burdia a scris șirele acestea, în cari aproape fiecare cuvânt constituie un mare neadevăr.

Domnul Burdia știe foarte bine, că în biserica noastră nu se face politică. Congresele, sinoadele, conzistoriile noastre au alta de lucru, nu să pregătească terenul pentru alegeri dietale. În seminariile noastre și în școalele noastre confesionale se învață, se propune cultura religioasă-morală, se propagă iubirea de patrie, de lege și de neam, iubirea deapropelului, iar politică nu face nimeni în ele. Toate acestea le știe și le cunoaște domnul Burdia, și de aceea tragem la îndoielă, că articolul injurios din întrebare cu adevărat dânsul l-ar fi scris.

Iar dacă da, atunci îl somăm cu toată serioșitatea să binevoiască a dovedi aceea ce afirmă, pentru că o-nestitatea fiecărui om pretinde să-și dovedească cu fapte și cazuri concrete afirmările, căci în caz contrar opiniunea publică va trebui să-l considere și să-l declare, ori de înconștient, ori de denunțiant, titluri la cari nu credem să aspire domnul Burdia.

Greva din Petroșeni.

Greva minerilor din Petroșeni și întreg jurul ia din zi în zi proporții tot mai amenințătoare. De Luni începând s'au alăturat la greviști și muncitorii cari până aci observaseră o atitudine mai pasivă, astfel că acum numărul greviștilor s'a urcat la opt mii. Indemn la aceasta le-a dat atitudinea volnică a autorităților. Primpretorele în înțelegere cu direcțiunea a comandat în comună 900 soldați și 160 jan-

darmi, cari păzesc minele și edificiile autorităților. Tot Luni au sosit dela Pesta mai multe persoane marcante. A sosit și un avocat, procurorul societății muncitorilor, care a cerut drept de liberă întrunire pe sama greviștilor. Primpretorul însă i-a denegat aceasta. Ba a ieșit în „Luncă” unde erau câteva mii de muncitori adunați și a comunicat greviștilor hotărârea direcțiunei, care nu împlinește cererile muncitorilor. Totodată i-a provocat să se împrăștie și să intre la lucru. Cine nu intră până Miercuri e considerat dimis și va fi scos din locuință.

Îndârjirea mulțimei s'a învăpăiat la culme. Poporul s'a împotrivit. Atunci a fost comandată armata să împrăștie muncitorii cu patul puștii. S'a încins adevărată bătaie. Au fost răniți grei 17 muncitori, iar mai ușor 175. Au fost deținuți 21 greviști și duși la închisoare la Deva. Faptul acesta a îndârjit poporul și mai mult, astfel că greva e declarată pe toată linia. Câțiva muncitori cari cutezaseră să se apuce din nou de lucru au fost bătuti rău.

Amărăciunea muncitorilor e extremă și îi orbește, încât sunt gata să se opună oricărei volnicii a stăpânirii, să-i coste măcar și viața. De altfel greva aceasta s'a clocit în spuza nemulțămirii de ani de zile. Mizeria în care erau siliți să-și târe zilele și convingerea nedreptății ce li-se face a încolțit în sufletul lor germenul răzvrătirii, care a fost menajat în timpul din urmă de ideile socialiste ultraliberale.

Muncitorii dela aceste mine sunt foarte slab plătiți.

Lucrul le este dat în acord cu 16 fl. maja metrică de cărbuni. Din acești 16 fl. are să-și acopere însă și speșele pentru dinamit, ulei, clocane etc., astfel că câștigul lui se reduce conziderabil încât nu poate face la zi mai mult ca cor. 2—2.50. Timpul de muncă e 12 ore. Pe

lângă aceasta nu le este permis să cumpere articoli de conzum decât din magazinele societății, unde le capătă acestea și mai slabe și mai scumpe. Li-se mai detrag o mulțime de mărunțisuri pentru alte așezăminte de cari bietul muncitor n'are nici un folos. Astfel se întâmplă că la primirea plăților abia pun mâna pe câțiva bănișori uscați. Mizeria deci este pururea nedespărțită de pragurile lor.

Pe de altă parte le potențează nemulțămirea și faptul că la încheierea bilanțurilor direcțiunii constată la finea fiecărui an venit curat de câteva milioane.

Iar acum depinde numai dela înțelepciunea autorităților ca tractând binevoitor cu muncitorii desperați să împedice incidente de vărsare de sânge.

Greva aceasta are oarecare importanță și pentru biserica noastră din acele părți. E știut că partea cea mai mare a credincioșilor bisericești noastre de acolo o constituie muncitorii dela mine. Avem câteva sute.

În caz că greva ar avea un sfârșit tragic pentru muncitori atunci de bună seamă muncitorii români ar fi cei dintâi cari ar fi decimați, câtă vreme pornirea vrășmașe nouă s'a sălășluit de mult și acolo. Iar în cazul acesta biserica noastră încă ar îndura pagube conziderabile. (s)

Cronica bisericească.

Ziaristica bisericească la Români.¹⁾

De Onisifor Ghibu.

Cea dintâiu revistă bisericească română a apărut la 1839 în Buzeu, sub titlul „Vestitorul bisericesc” și sub conducerea lui Dionisie Romano, „profesor național și ierodiacon” și a lui Gavril Muntean

¹⁾ Fragment din lucrarea cu acelaș titlu, cedită în seminarul de istorie românească contemporană de sub conducerea d-lui D. Onciu, profesor la universitatea din București.

FOIȘOARĂ.

Dela expoziția din București.

Văzusem Țara românească mai pe urmă la 1901. Impresiunile primite în acea călătorie plăcută le-am fost descris tot în coloanele acestui prețuit ziar. *)

Iar acum, având dorința a vedea și expoziția generală română, ne-am gătit iar de drum — spre România liberă.

Din vechia cetate a Sibiului trenul ne duce spre munți. Trecem pe lângă mai multe sate, locuite de Români și Sași. Pe câmpurile întinse lucrează țărani harnici, — e finea secerișului. În curând ajungem Oltul, care ne însoțește o bună parte din lungul nostru drum. Trecem frontiera.

Ce frumoasă e valea Oltului încunjurată de munți! Ne captivează privirea.

Dar iată zidurile vechii mănăstiri Cozia, udate de valurile râului. În curând și Călimăneștii, vestita stațiune balneară. Nu e mirare, că aici se adună atâtă lume, ca să petreacă în vilegiatură: un izvor de tămăduire în loc plăcut.

*) „Tel. Rom.” nr. 88, 89 și 90 din 1901.

Ne apropiem de Râmnic, capitala județului Vâlcea. Orașul cu aproape 8000 locuitori e situat sub poalele dealului Capela. Aici se află reședința unui episcop și mai multe institute de învățământ (seminar, gimnaziu). Bisericele în număr de opt, sunt ornate cu multe cupole. Industria încă progresează, sunt și câteva fabrici.

Dela Râmnic spre sud se deschide șesul. Trecem pela Drăgășani, unde se produce un vin bun roșu. Intre Piatra și Slatina este un mare pod peste Olt. Distanța de aici până la Pitești, o percurge trenul în circa 3 ore. Oraș comercial cu o populație de 18,000 suflete, capitala județului Argeș.

Dela Pitești duce o linie vicinală la Curtea de Argeș, noi însă o luăm spre — Dâmbovița.

Iată-ne în fine în capitala regatului. Ce viață zgomotoasă de oraș mare: o biră după alta, „tramvay și omnibus”, ba și multe automobile. Obosiți de drum, ne refugiam la hotel, ca să dăm trupului recrearea de lipsă. După un scurt repaus ne deșteptăm în sunetul clopotelor, — e ziua domnului. Alături cu alți creștini evlavioși ne îndreptăm pașii spre biserică.

Mergem mai întâiu la Domnița Bălașa. Doi preoți cucernici săvârșesc aci sft. liturgie. Corul, care l-am admirat de altădată, acum lipsește. Urcăm apoi dealul metropoliei, unde este și reședința primatului. Mai intrăm în biserica cea nouă dela sft. Nicolae. Vizitarea altor biserici — sunt peste 100 — ni-o rezervăm pe zilele următoare.

După amiază mergem direct — la expoziție

A fost o idee fericită aranjarea acestei expoziții acum când întreagă România serbează iubileul de 1800 ani dela colonizarea Daciei prin străbunii noștri Români.

Frații noștri din regat serbează în-deosebi: iubileul de 40 de ani dela suirea pe tron ca principe a regelui Carol I., de 29 ani dela proclamarea independenței, și de 25 ani dela proclamarea regatului României. Tot atâtea evenimente însemnate în istoria lor națională. Într'adevăr, dânsii pot fi mândri, că au astăzi un regat independent, cărmuit de un rege înțelept și viteaz, că au o armată care este fală țării, că au instituții culturale pentru cari mulți îi învidiază. Cu un cuvânt: România a realizat în câteva decenii pro-

grese uriașe pe toate terenurile. La praznicul de bucurie al fraților noștri din regat am alergat și noi, cei din depărtări. S'ar putea altcum? Doar noi una suntem după limbă, lege și aspirații:

„În noi doi un suflet bate.”

Ca să revin la expoziție, însemn din capul locului, că e mare și frumoasă. Mare, fiindcă se estinde pe un teren de 42 hectare, iar numărul paviloanelor și al chioscurilor trece peste 400. Frumoasă o numesc expoziția, fiindcă ni se prezintă după planul și întocmirea ei ca un întreg armonios. Și ce ni-o face mai atrăgătoare este faptul care mult ne înveselește, că s'a ținut seamă de stilul românesc.

Ca unul care am avut ocazia a mai vedea și alte expoziții în orașe mari, pot zice cu deplină liniște că cea de pe câmpul Filaretului este, în totalitatea ei, una din cele mai bine reușite. Aici nu s'au cheltuit banii înzadar. Iar că expoziția s'a ridicat într'un timp neobișnuit de scurt, încă arată ce poate presta un popor tânăr și viguros care numai cinstite face ginte latine.

Cât ce intrăm prin poarta monumentală, cu vulturul deasupra, ni-se oferă cel mai plăcut aspect. Locul larg, cât mai

„profesor seminarului“, un profesor ardelean (născut în Vingard), pe care îl treceuse la 1835 din Pesta la București înflăcărul patriot român Goleșcu, și care în curând (1836) fu dus de Chesarie, episcopul Buzului, ca profesor de seminar la Buzeu. Și Dionisie Romano era un ardelean (născut în Săliște), care se duse din pruncie în Moldova cu gând de călugărire. Deși fără o cultură sistematică, ca simplu autodidact, Dionisie a dus-o de parte, ajungând cătră bătrânețele sale unul dintre cei mai productivi scriitori bisericești, pe cari i-a avut sec. al 19-lea. Crescut în frumoasa și îmbelșugata atmosferă a mănăstirilor moldovenesti, în el a încolțit încă de timpuriu dorul de a lucra, și roadele strădanilor lui s'au putut vedea la o vârstă destul de puțin înaintată. Când la 1835 Munteanu părăsi Ardealul, unde mai nu avea ce face¹⁾ și petrecu un an ca corepetitor la sf. Sava din București, ajungând în anul următor profesor la seminarul din Buzeu, unde îl duse episcopul Chesarie, care nu era nici decum un om învățat, ci un om care iubea învățătura, totodată bărbat plin de pietate adeverat creștină,²⁾ Dionisie care acum era profesor la seminarul din Buzeu găsi în Munteanu nu numai un om cu cunoștințe frumoase, ci și un tovarăș de muncă destoinic, cu ajutorul căruia nădăjduia a-și putea traduce în faptă multe din planurile pe cari mintea lui de om tânăr le făcea într'un timp și într'o țară unde erau atâtea de făcut.

Cel dintău rod al ostenelelor lor împreunate a fost edarea unei reviste bisericești, care să încerce a alunga din biserică întunerecul de veacuri, cu care lumea nouă nu se mai putea împacă de loc. La sfârșitul anului 1838 (18 Decembrie) ei și tipăresc și răspândesc pretutindenea o „Înștiințare“, care aducea vestea că în Buzeu se va tipări, începând cu anul 1839 o foaie pentru publicul mare, al cărei caracter va fi cu totul deosebit de al altor foi eșite până atunci la noi. Înștiințarea spunea simplu, fără nici o podoaă și fără mari pretenții: „Sub însemnății cu începerea anului viitor voesc să dea la lumină o foaie religioasă și morală sub numele de mai sus. (Vestitorul bisericesc). Un număr de gazete politicești ce avem acum, pot mulțami dorința de cetit a publicului cetitor de o parte. O foaie de colorul acesta ni-a lipsit; de aceea supt însemnății socotesc, că întreprinderea aceasta să nu

¹⁾ „Ce viitor putea să aștepte în Transilvania pe un iuist absolut român de confesiune gr. or.? In acea epocă nici chiar renegându-și cineva confesiunea sa, sau căsătorindu-se cu vre-o unguroaică nobilă nu putea spera să intre în vreun oficiu cu plată sistematizată, mai înainte de a sta în așa numita praxă, cel mai puțin câte șase ani, în care timp avea să se susțea d'apunga sa.“ (Vezi: Opuile lui Cornel C. Trețus, traduse de G. Munteanu. Sibiu, 1871. Prefața lui G. B. 111.)

²⁾ Barițu, ibidem.

bine îngrijit, alee la dreapta, alee la stânga, printre ele straturi minunate cu flori și fântâni săritoare...

Și mai încolo un lac, pe care se leagă gânde cochete, — nici inzule nu lipsesc. Dar ce ne fură mai mult ochii sunt mândrele steaguri tricolore ce flăcăie în vânt. Se poate oare? Nouă bieților Ungureni, în vechiul nost pământ, ni-se oprește și purtarea celei mai mici cocarde, iar aici deodată sute de steaguri și steagulețe cari împodobesc expoziția, ba o prefac într'un rai național. Iată simbolul unității noastre, îl salutăm cu drag!

Pentru a putea vedea o expoziție ca cea din București, se recer mai multe zile, ba chiar săptămâni.

Scriitorul acestor șiruri și-a dat silința a studii lucrurile expuse acolo, pecăt de multe, atât de varii. Voind a le descrie toate cu deamăruntul, ar trece cu mult peste cadrele unui raport de ziari, și în urmă tot nu s'ar ajunge scopul dorit. Pentru că și cea mai bună descriere, chiar însoțită de ilustrații, ar fi numai o iconă palidă a realității. Raportul de față urmărește dar în prima linie scopul a da vizitatorilor expoziției — și sper că în toamna aceasta vor merge mulți la București — unele informații poate de folos. Cetind

fie fără vreme și se linguesc cu nădejdea, că foaia lor va fi binevenită înaintea publicului iubitor de cetire. Vestitorul va cuprinde: povestiri, anecdote, sentenții și tot felul de articole religioase și morale, și alte înștiințări din lăuntru și din afară cari se ating de sfera ei, ori au raport cu scopul, care și l-a pus: de a hrăni duhul religios și moral, ce a caracterizat totdeauna nația românească. Prețul: un galben împărătesc. Ca adaos vor apărea și „Meditații religioase“!

După această înștiințare, la 7 Ianuarie 1839, iese întâiul număr al revistei anunțate, tipărit pe o hârtie poroasă și cu niște litere tocite, în tipografia episcopescă, al cărei director era Dionisie. Acest număr era tocmai cum se putea aștepta în urma înștiințării prealabile: fără nici un articol de actualitate, începea de dreptul cu tratate despre „sf. scriptură, despre feciorie, despre norocire, despre datoria tinerilor“ etc., articole cari toate făceau impresie a fi traduse din limbi străine. Cu toate acestea noua revistă a făcut o impresie bună. Presa politică și literară a primit apariția ei cu vorbe de laudă și îmbărbătare. Curierul literar (nr. 12 1839) vestea cetitorilor săi într'un articol despre „Gazetele românești“ următoarele despre noua revistă religioasă: „La Buzeu, sub redacția Sf. Sa părintelui D. Romano și a D. Munteanu s'a întocmit o foaie periodică intitulată „Vestitorul bisericesc“. Nu puțin folos se va pricinui prin această foaie în mijlocul clerului cum și fiecăruia Rumân. Pe lângă această foaie se va alătura în supliment și scrierea intitulată „Meditații religioase“, din care s'au publicat două prin Curierul de ambe sexe și altele prin Muzeul național. Numărul întâiu al acestei gazete religioase recomandă mult pe redactorii ei. Această notiță de laudă a reprodus o apoi și „Gazeta de Transilvania“ din Brașov în nrul 7 din 1839, iar Albina românească anunță și ea (nr. 9 1839) apariția acestui nou organ de publicitate.

Numerele cari au urmat după numărul prim nu s'au depărtat nici ele de programul fixat și de felul cum era redactat numărul cel dintăi, și ele cuprind aceleași materii, dând abia din când în când „și alte înștiințări din lăuntru și din afară“. Articole ca: „luna Maiu, rețetă împotriva nehotărârei, privesc natura sub osebite forme, despre neunire, despre trebuințele omului, despre gândirea la mâne, etc.“, cari erau toate ca nește ecouri șterse ale unor scrieri străine, erau urmate foarte rar de câte o cuvântare de a lui Eufrosin Poteca, în care se preamărea Domnul Țării, Alexandru Dimitrie Ghica la ziua

¹⁾ La 1871 Dionisie Romano, care la acest an era episcop de Buzeu, scoate în tipografia episcopescă de acolo un volum de „Principii generale de înțelepciune și datorii preoților“. Ele sunt extrase din Vestitorul bisericesc, anul 1839 nr. 19—27.

acestea, se vor ști mai bine orientă. Și în vasta expoziție nu este tocmai ușoară orientarea. Iată de ce: mai întâiu nu toate pavilioanele sunt provăzute cu inscripții. Un defect mai mare este, că cataloagele atât de necesare într'o expoziție, lipsesc aproape cu totul. Ar fi de dorit, să se dea urgent cataloage pentru orientarea publicului.

În cele următoare mă voiu mărgini la descrierea obiectivă a pavilioanelor principale. Apoi voiu aminti și unele distracții cari stau în legătură cu expoziția. Notez că în timpul când am vizitat expoziția încă nu eră deschis splendidul palat al artelor, care dominează din vârful dealului; din partea statului francez (precum află din ziare) încă se va ridica un pavilion.

Noi începem cu

Pavilionul regal.

Clădit în dimensiuni mari și situat în centrul expoziției, acest pavilion trezește înainte de toate curiozitatea noastră. Pentru că aici se află coroana de oțel a regelui biruitor, coroana de aur a grațioasei regine și multe daruri făcute la anumite ocazii Suveranilor. Arca aurită ce cuprinde coroanele, e încunjurată de glorioasele steaguri din războiul pentru

lui, sau la ziua aniversarii suirii lui pe tron, sau câte un articol ca acela despre „groaza ce se face împotriva creștinilor din Madagascar“.

Pentru biserica românească noua revistă nu aducea nimic nou, nimic de interes mai mare.

Dar oricum ar fi fost această revistă, începutul era făcut, ogorul era destelenit și cu timpul s'ar fi putut lucra și mai mult și mai bine. Indolența clerului n'a permis însă multă vreme o astfel de încercare de a lumina, preoțimea fără nici o cultură era departe de a înțelege rostul unei astfel de publicații și de a o sprijini.

Pentru aceasta trebuia îndelung pregătită.

Bazată pe puterile unora din clerul de sus și pe simțul de jertfă al fondatorilor ei, această revistă a tănjit între împrejurări nu tocmai de invidiat, doi ani întregi, după cari a încetat de a mai apare.

Suplimentul de meditații religioase, îl dedă G. Munteanu, care e unul dintre cei mai vechi traducători literari la noi. Și aceste meditații erau nește traduceri după nemțește a unei cărți pe cât de răspândită pe atât de bună, care la apariția sa a provocat o senzație deosebită în Austria. Cartea intitulată: Stunden der Andacht zu Beförderung wahren Christenthums und häuslicher Gottesverehrung, care cu toate că în Austria a fost interzisă pentru motivul că ar cuprinde idei nefavorabile pentru statul austriac, menită a-și schimba foarte adesea fața și destinele, a ajuns în scurtă vreme foarte multe ediții¹⁾ și s'a răspândit pretutindenea ispitind cele mai alese suflete. Munteanu a tradus și el mai multe din acele meditații nemțești și a publicat chiar un volum întreg (Buzeu 1839), — primul volum, căci cele următoare au fost împiedecate de a mai apare, tocmai fiindcă ideile cuprinse în ele se păreau primejdioase și pentru Țara românească. Traducerea s'a oprit deci la volumul întâiu, din care partea cea mai mare de exemplare au fost confiscate.

După încetarea celei dintăi reviste bisericești, ambii ei redactori și-au concentrat întreaga activitate în jurul altor cestuni importante. Blajinul Munteanu pregătește alte traduceri: la 1842 apar suferințele lui Werther, de Goethe, iar mai târziu, în anul de vijelie 1848 el surprinde lumea cu „Urmarea lui Christos“ de Toma a Kempis, iar mai târziu cu traduceri opurilor lui Tacitus. Colegul său, Dionisie Romano, eră de as menea un iscusit traducător, care știă totdeauna ce se aleagă din literaturile străine. În 1848, an în care și el are un rol însemnat, el se face interpretul unor idei, cari în Fran-

¹⁾ Din nenumăratele ediții ale ei cunosc trei: ediția a VII. Reutlingen 1819, ediția a XIII. Aarau 1829 și ediția a XV. Aarau 1831.

independentă. Mai vedem și unele lucrări de artă — desemnuri și mobile sculptate — datorite reginei și principesei Maria.

Aceste lucruri sunt frumos aranjate într'o sală mare boltită.

Celelalte încăperi ale pavilionului regal încă cuprind obiecte foarte interesante. Mai întâiu cele expuse de ministerul de război: șirul de uniforme istorice, apoi tot felul de arme din timpuri vechi și prezent, stindarde în toate colorile, statua dorobanțului, în fine harte uriașe, planuri și modele.

Ministerul de lucrări publice expune vagoane lucrate în țeară, harta căilor ferate, modele de poduri etc. Mențione laudabilă se cuvine și școalei de poduri și șosele pentru lucrările sale.

În altă aripă a pavilionului regal e instalat ministerul instrucțiunii publice. Pe mese lungi sunt înșirate desemnuri ale școlărilor, caete de caligrafie etc. Institutele de fete expun diverse cusături și broderii. Multele scrieri ale profesorilor ne dau probă despre zelul cu care-și implinesc chemarea. Păreții sunt ornați cu multe fotografii, între cari cea a corpului didactic dela școala română din Constantinopol.

(Va urma).

cia anului 1830 răsturnaseră o întreagă stare de lucruri spre a o înlocui cu alta nouă și cari nu încetaseră a agită spiritele liberale din memorabilul an 1848.

În anul 1848 Dionisie traduce „Cuvintele unui credincios“, ale abatelui francez Lamennais, care unia în aceste cuvinte spiritul liberal al vremurilor nouă cu curentul romantic, ambele de o putere netăgăduită în acest timp. „Pruncul român“ face cârticelei traduse de Dionisie o reclamă strașnică, numindu-o „cel dintău product al tiparului liber“ — și cu aceasta noul crez dobândia o îndoită importanță chiar și pentru aceia dintre oamenii țării, cari cetiseră încă cu 15 ani înainte cartea, la apariția sa în Franția.

Această cârtică revoluționară făcui însă, ca Dionisie din motive de siguranță publică să fie imediat deținut și dus la închisoarea Văcărești, unde avea să rămână până la liniștirea spiritelor.

(Va urma).

Expoziția de copii din Apoldul-român.

(Opiniunea medicului Dr. Nicolae Calefariu din Săliște).

Onorat comitet central al „Reuniunii române de agricultură în Sibiu. Regret că la recercarea on. dvoastră dto 7/V 8. nr. 31 ex. 1906, din cauze independente de mine n'am putut răspunde până la primul termen fixat pentru expoziția de copii proiectată de a se ține în comuna rom. „Apoldul-inferior“. Fiind însă expoziția din chestiune amănată din cauza unei epidemii, ce bătue jurul acela până spre toamnă, am avut acum intenția de a mi exprima și eu modesta-mi părere referitor la o atare expoziție. Declar înainte, că nu sunt un mare entuziast pentru o atare încercare din motiv, că am convingerea, că nu vor fi totdeauna premiate acele mame sau îngrijitoare de copii, cari de fapt și-au dat mai multă silință și trudă cu îngrijirea acelor, ci în multe cazuri cele indiferente față de dezvoltarea ulterioară a copiilor lor. Nu voesc să zic prin aceasta, că doar cei chemați nu vor face tot posibilul, ca premiarea să se facă în toată regula; accentuez simplu, că la dezvoltarea favorabilă a copiilor din toate punctele de vedere contribuie mai mulți factori, dintre cari cel mai însemnat e fără îndoială constituția individuală înăscută. Dar cu toate aceste nu mă îndoiesc, că un folos real poate să aducă și va și aduce expoziția proiectată prin faptul, că să atrage atențiunea publicului mare asupra însemnătății deosebite, ce o are dezvoltarea favorabilă corporală și intelectuală a copiilor în frageda etate asupra întregii lor ființe ulterioare în anii maturi ai vieții. Afară de aceasta poate că succede pe o cale sau alta de a pune încâtva stavilă mortalității exorbitante, ce domnește între copii în primii ani ai etății în țeara noastră la toate naționalitățile, dar cu deosebire la poporul nostru. Noroc avem cu deosebita fertilitate a neamului nostru, căci altcum ar trebui în tot cazul să scădem și să rămănem înăpoia celorlalte neamuri din patria noastră. Toate condițiile nefavorabile sau mai bine zis antigenice le află la poporul nostru dela țeară: cuartiere mici, scunde, neîngrijite, îmbrăcăminte necorăspanzătoare, cu deosebire iarna, apoc punctul principal: nutremânt nepotrivit și nesuficient cu deosebire în timpul posturilor. E uimitor a vedea un copil mic de curând înfărcat pus la post strict sub cuvânt, că laptele de vacă e mănăcar de dulce și oprit prin lege, pe când cel dela mamă e cu totul altceva. De aceea modesta mea părere e, că o ameliorare a stărilor acestora s'ar putea ajunge prin prelegeri publice ținute în toate comunele noastre românești cu concursul învățătorimei și a preoțimei noastre.

Și acum câteva cuvinte referitor la expoziția proiectată. Comuna Apoldul-inferior se potrivește din toate punctele de vedere spre acest scop, fiind o comună frumoasă, curat românească, cu o poporație diligentă, deșteaptă și iubitoare de progres. La aceasta s'ar mai putea adăuga și comunele învecinate cum sunt: Ludo-

șul-mare, Topârcea, Mercurea, Apoldul-superior și Sângătinul. Referitor la etate sunt de părere, ca să se admită cei dela anul prim până la 7 ani, fiind aceasta etate în care obvine cea mai mare mortalitate și care e și foarte esențială în ce privește punerea temeliei la dezvoltarea ulterioară a copiilor. Asupra compunerii juriului nu mă exprim; în ce privește premierea însă îmi iau voe a-mi da părerea într'acolo, că ceteris paribus ar fi de considerat în prima linie acele mame, cari — aflându-se în împrejurări materiale puțin favorabile, sărăcăcioase, totuși au făcut tot posibilul pentru progresul și dezvoltarea posibilă a copiilor lor. În toată afacerea aceasta lucrul principal vor fi prelegerile instructive referitoare la obiectul din chestiune, precum și învățăturile necesare ce ar fi să se dea poporului la aceeași și la alte ocazii. Sunt convins, că se vor afla între colegii mai tineri mai mulți, cari cu plăcere se vor declara gata de a sta la dispoziție în privința aceasta. Eu din parte-mi regret mult, că starea sănătății mele cam suferindă nu-mi permite de astădată de a putea lua parte activă așa dupăcum eu aș dori din toată inima și din tot sufletul.

De această chestie s'ar putea interesa și ocupa cu ea și despărțămintele Asociațiunii prin prelegeri publice populare ținute în diferitele comune ale raionului lor. De altcum e demn de toată recunoștința, că d'voastră ați binevoit a veni și pune la ordinea zilei pentru primădată o afacere de natura celei din chestiune. În speranță, că ostenele onor. d'voastră, aduse și în această privință pe altarul binelui obțesc și al progresului poporului nostru, vor fi încoronate de cel mai bun succes.

Săliște, 1 Iuliu 1906.
subsemn cu toată stima, al onor. comitet
devotat:

Dr. Nicol. Calefariu.
medic.

NOUTĂȚI.

Bancă nouă. Într-o conferință ținută zilele trecute la inițiativa dlui protopresbiter *Ioachim Muntean*, fruntașii poporului român din părțile *Agnitei* au luat hotărâre să înființeze o nouă bancă românească, în *Agnita*.

Desp. Agnita. Duminecă, 20 Aug., delegatul desp. dl *Ioan Alexandru*, paroh în Ilimbav, a înființat în comuna Săsăuș o nouă agentură, a cincea în desp., punând totodată bază și unei biblioteci populare. Poporul număros s'a adunat în biserică. Delegatul precum și directorul desp., dl *N. P. Petrescu*, care încă s'a prezentat cu ocazia aceasta în comună au vorbit poporului despre Asociațiune și despre multe lucruri folositoare, ceea ce a făcut o impresie foarte bună asupra celor de față. Poporul însușit numai de cât a făcut și o colecție pentru imulțirea bibliotecii. În fruntea agenturii a fost ales harnicul notar *Buzza* și învățătorul *Stănuleț*.

O tovarășie mare. Ziariul „*Poporul Român*” din Budapesta publică un proiect de statute pentru organizarea unei tovarășii a tuturor agricultorilor și meseriașilor români din Ungaria, în scopul ca să apere interesele economice, sociale și culturale ale membrilor ei, și să înlesnească înaintarea acestora prin dezvoltarea încrederii în propriile lor puteri și prin organizarea cerută de trebuințele de azi. Tovărășia va avea o centrală și apoi sucursale satești. În scopul votării statutelor se va ține pe la finea lunii acesteia o adunare mare în Timișoara, când se va face și constituirea.

Festivalul dela expoziție. Direcțiunea expoziției publice are programul marelui festival coral, aranjat de societatea „*Carmen*” sub conducerea maestrului *Chiriac*. Festivalul se va începe Duminecă d. a. la 3 ore cu „*Serbarea Junilor*” reprezentată de junii din Brașov. 250 persoane. Pe urmă vor da concert 12 societăți de cântări din Bănat și Crișana. Corurile din Reșița mont., Bocșa, Bozovici, Dalboșet, Căcova, Beiuș, Oradea mare, Căstei, Oravița, Tievaniul mare, Sănmicșașul mare, Chiseteu, Lugoj. Vor cânta 25 piese muzicale, iar la urmă toate unite vor cânta trei piese sub conducerea lui *I. Vidu*. Marți la 4 ore d. a. vor cencertă

13 coruri din Ardeal, Bucovina și România: Săliște, Ocna Sibiului, Orăștie, Moți, T. Severin, Bărlad, „*Doina*” București, Germanii din București, Osoiu, Breaza, Dumbrăveni, Cernăuți (Armonia) „*Carmen*”. Vor cânta 35 piese muzicale, iar la urmă toate corurile unite vor executa 4 cântece sub conducerea lui *D. G. Chiriac*. Miercuri seara la 8 ore toate corurile, cu vre-o 2000 cântăreți, vor da un concert moștru, care va fi urmat de „*Povestea neamului*.”

Presa maghiară. Domnul *Lengyel Zoltán* e în opoziție față de coaliție. Probabil, pentru că la împărțirea slujbelor bune a rămas pe delături. De aceea face gură. Batjocorește presa independență maghiară și o învinovățește că e vândută guvernului. Și nu va mai intra în serviciul independenței țării. Pentru că — cităm vorbele dlui *Lengyel Zoltán*: „Cănele care a prins odată un os, nu se mai duce să prindă iepuri. Până poate se mănânce porcul lături din troacă, nu se duce în pădure se umble flămând. Pisica sătulă nu prinde șoareci. N'am văzut încă gazetă maghiară, care vândută odată să fi revenit iarăși la viață inocentă mănăstirească”. Tu ai spus, Zoltáne! Și atât de frumos o spui!

Al 93-lea! Cassariatul „*Reuniunii* române de înmormântare din Sibiu” a solvit ajutorul statutar după reposatul membru *Ana Mureșanu n. Roșca*.

Acesta este al 93-lea caz de moarte în sinul Reuniunii române de înmormântare sibieni.

Dar pentru biserică. Stimatul domn *Ioan Druhoră*, paroh gr. or. în Boița și soția *Anna Druhoră* au dăruit pe sama bisericii noastre gr. or. din Baica protoprezbiteratul Ungurașului un *Apostol* cu litere latine în memoria iubiților lor părinți răposați *Ilie Druhoră* și *Oniță*, pentru care dar subscrișul în numele comitetului parohial le aduce mulțumită și pe această cale, rugând pe atotputernicul Dumnezeu, ca primind acest dar, să le răsplătească cu bogatul său dar ceresc nobila faptă. Baica, la 23 August 1906. *Nicolae Mureșan*, paroh și prezidentul comitetului.

Dep. Cor. Brediceanu a fost invitat de ministrul de justiție să ia parte ca membru la ancheta pentru satorirea proiectului de lege referitor la judecătoria asupra alegerilor.

Incident penibil s'a întâmplat zilele trecute în Constanța. Prezidentul ligei culturale *Petru Grădișteanu* a făcut câteva observări unui chelner dela hotelul *Carol* unde prânziă, deoarece acela vorbea ostentativ ungurește. Ieșind în stradă acolo a fost apostrofat de un necunoscut pentru atitudinea sa față de chelner. Dl *Grădișteanu* a cerut socoteală dela acel necunoscut dându-i biletul, ceea ce însă acela n'a voit să facă. Atunci *Grădișteanu* i-a dat câteva palme și eră să se dezvolte un incident grav dacă nu intervenia un general care a recunoscut în cel palmuit pe conzulul austro-ungar din Constanța *Max Kutschera*. Conzulul a fost rechemat în zilele acestea la Viena.

† Iuliu Dan, fost protopop al tractului Făgăraș a răposat Luni noaptea în Brașov.

Artiști morți. În zilele trecute a murit în Italia poetul italian *Iosif Giacosa* unul dintre cei mai buni scriitori de drame al acelei țări, în vârstă de 59 de ani.

În Berlin s'a împușcat un mare pictor caricaturist, ungu de naștere, *Ios. Faragó*. Cătrețeară lumea și s'a oprit în Berlin unde a rămas văduv anul trecut, iar de supărare și-a luat și el viața.

Cinste împăratească. Măiestatea Sa a împărțit 20 mii coroane cinste la sfârșitul manevrelor dela Teschen, cu cari a fost foarte mulțumit.

Duma. Se vorbește în presa străină că în urma întâmplărilor mai proaspete din Rusia guvernul s'ar fi decis să conchese duma mai curând, nu la primăvară cum avusese de gând. Planul cu introducerea dictaturei militare a fost abandonat.

Principele Bulgariei și patriarhul. Patriarhul din Constantinopol depeșase principelui Bulgariei protestând în privința volnicilor Bulgarilor asupra Grecilor. Agenția diplomatică a dat de știre acum de curând patriarhului spusele principelui *Ferdinand* că acea depeșă calunioasă și plină de minciuni nu merită nici un răspuns.

2400 ani sub apă. Cinci cufundatori s'au pogorât nu de mult în mare aproape de insula Greciei, *Cerigo*, unde-au dat de o gală română scufundată aci cu

500 ani înainte de *Cristos*. Au scos din ea 11 amfore de pământ în formă clasică de mare valoare arheologică și multe alte obiecte prețioase. Tot acolo au mai aflat 13 corăbii turco-egiptene înecate în războiul din 1827.

Crem toriu în Budapesta. Ideea ridicării unui crematoriu în Budapesta se apropie tot mai mult de realizare. Afacerea a luat-o în mână însuși primarul *Bárczy* și medicul *Maghiarevici*. Se va ridica în cimiterul *Kerepesi*.

Câne judecător. O foaie din România povestește interesantul fapt, că procurorul județului *Vaslui* își duce la petreceri totdeauna și cânele, un câne frumos și mare care ocupă loc la picioarele stăpânului său. Procurorul e convins că cânele e un perfect psiholog, deoarece cucunoaște totdeauna pe cel vinovat. Atitudinea acestuia nu-i place, și atunci începe să mârâie, iar juriul sunt convinși că respectivul e vinovat.

Temere. Măiestatea Sa domnitorul va lua parte la manevre în anul acesta și în Dalmatia. Autoritățile de acolo se tem de anarhiști, și au luat deja de acum măsuri precaute. Au adus o mulțime de detectivi, au dat poruncă în orașele *Zara*, *Lissa* și *Raguza* că nime n'are voie să poarte la sine armă. Chiar și strada în care va sta domnitorul au curățit-o de petri.

Șampania — liberă de dare. Orașul *Oradea* mare a pus de curând o taxă de 50 fil. la fiecare sticlă de șampanie ca dare orașenească. Ministrul de interne a nimicit însă acest zicând că e contrar art. VI de lege din 1890. Această beutură e liberă de dare pentru că o beau boerii groși la punga, articolele de consum ale poporului însă natural trebuie îngreunate cu dări tot mai apăsătoare.

Mulțumită. Subsemnatul îmi țin de datorie să exprim pe calea aceasta profunda mea mulțumită tuturor rudenilor, amicilor și cunoscuților, cari prin participare la înmormântarea iubitului meu tată, a preotului *George Crișan* din Mediaș, și-au manifestat sentimentele de considerație pentru răposatul.

În deosebi exprim mulțumita mea cea mai sinceră și profundă prea onoratului domn protopresbiter *Romul Mircea*, care cu înțelepciune admirabilă a condus ceremonialul funebrel, și onoraților domni preoți, coasistenți, ale căror rugăciuni și cântări armonioase și pline de pietate duioasă au înfrumusețat actul funebrel și au stors lacrimi ferbinți din ochii tuturor ascultătorilor. Deasemenea mulțumesc vrednicului învățător *Filon Necsa*, care împreună cu corul său bine instruit a împodobit ritualul funebrel. *Cornățel*, 4. Septemvrie 1906. *Vasile Crișan*, notar cercual.

Din public.†)

Mulțumită publică.

(Fine.)

Prin colectantul *Nicolae Mircea* (Horea), iunior din Cața:

Nicolae Mircea, iunior (Horea), 2 d., *Ioan Căbaș* 4 dolari, *Iosif Căbaș* 2 dolari, *George Const. Bucur* 2 dolari, *Ioan T. Sas* 3 dolari, toți din Cața, *George Vocila* 5 dolari, *Szederjesi Iános* 20 cenți, *Fehérvári András* 20 cenți, *Sándor Miklós* 20 cenți, *Berezki Károly*, *Chimofie Robu*, ambii câte 10 cenți, toți din Hoghiz, *George N. Mircea* 1 dolar, *Ioan I. Bucur* 3 dolari, ambii din Cața, *George I. Cușca*, din Drăguș 10 cenți, *Alexandru Gabor* 25 cenți, *Ioan Ittu* 50 cenți, ambii din Voila, *Iosif Brezan* 40 cenți, *Andrieu Faru* 20 cenți, ambii din Ludișor, *Zaheiu Maticu*, din Voivodenii-m. 15 cenți, *Nicolae Fătu* 10 cenți, *Avram Faru* 15 cenți, *Artenie Barbu* 20 cenți, toți din Ludișor, *Vichentie Trimbăș* 15 cenți, *Ioan Jiga* 30 cenți, ambii din Beclean, *Adam Zaharie*, din Ludișor 40 cenți, *Maria Trimbăș*, *Vasile Jiga*, *Haralampie Bărsan*, toți din Beclean, *Ioan Streja*, *Ioan M. Gavrilă*, *Ioan Muscanu*, toți din Scoreiu, fiecare câte 25 c., *Vichentie Bărsan* 15 cenți, *Nic. Cioanta* 25 cenți, ambii din Beclean, *Ioan Țăranu*, din Hosman 25 cenți, *Avram Brezean*, din Ludișor 10 cenți, *Nicolae Hurubean*, din Vesteș 50 cenți, *Iordan Tionia*, din Bulgaria 25 cenți, *Nicolae Ghipu* 10 cenți, *Emanuil Gipu* 15 cenți, ambii din Richiștorf, *Petru Gărian*, *Dionisie Racu*, *Ioan Bradu*, *Mateiu Trămbăș*, fiecare câte 15 cenți, *Savu Codru* 10 cenți, toți din Drăguș, *Zaheiu Buitan* 25 cenți, *Prend Schvalodu* 1 dolar, ambii din Merghindeal, *Ioan Stroia* 50 cenți, *Dionisie Șerban* 25

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

cenți, din Dâmbău, *Győrfi Ferencz*, din Sâmbăta-de-sus 10 cenți, *Ilie Scanciu* 30 cenți, *Samuilă Bucelea*, *Ioan Vulcan*, ambii câte 25 c., toți din Viștea-de-sus, *George Făgăraș*, din Drăguș 10 cenți, *George Barta*, din Hoghiz 20 cenți, *George Cosman*, din Veneția-de-sus, *Iosif Bucur*, din Daișoara, ambii câte 25 cenți, *Elisabeta Cionta*, din Comana-de-jos 20 cenți, *Ioan Mircea*, din Fântâna, *Aron Pleșa*, *Arsenie Văsi*, *Moța Ioniță*, fiecare câte 25 cenți, toți din Daișoara, *George Borcoman*, din Cohalm, *Simeon Ciucurea*, din Iacășteorf, ambii câte 50 cenți, *Șerban Gabor de Voila*, *Vasile Bogdan de Ulești*, *George Gabor*, *Iencei Gabor*, *Moise Șerban*, fiecare câte 25 cenți, *Zevedeu Cătană* 25 cenți, *George Șerban* 25 cenți, toți din Voila, *George Murășan*, din Văralja 25 cenți, *George Boilă*, din Glâmbocă 10 c., *Ioan Gergeli*, din Bruin 20 cenți, *Tudor Istrate*, din Porcești, *Iorgu Vintilescu*, din București, ambii câte 25 cenți, *Iosif Sanu*, din Merghindeal 15 cenți, *George Ghiurea*, din Iacășteorf 15 cenți, *Titu Naneș*, din Ludișor, *Isadore Gardner*, din Cicago, *Nicolae Băcilă*, din Ucea-de-jos, *Ioan M. Gavrilă*, din Scoreiu, *Miron S. Grama*, *Avram Rofoinu* (Bălania), ambii din Beclean, *Nicolae Inache*, din Vlădeni, fiecare câte 25 cenți, *Ioan Borzea*, *Alexandru Fatu*, ambii din Scoreiu, *Tănase Roșu*, din Voivodenii-mici, fiecare câte 10 cenți, *Nicolae I. Cornea* 10 dolari, *George I. Cornea*, *Ioan I. Cornea*, *Ioan M. Pălășan*, *George St. Boieriiu*, fiecare câte 5 dolari, *Nicolae St. Boreriu* 6 dolari, toți din Cața, *Costan Tanăi* lui *Ioan*, din Corabia 2 dolari, *Ioan Moldovan* 50 cenți, *George Borodi* 1 dolar, *Vasile Mureșan* 50 cenți, *Teodor Borodi* 1 dolar, *Teodor Mărincean*, *Gavril Mărincean*, *Ioan Bogdan*, fiecare câte 50 cenți, *George Lupșă*, *Ioan Sigheartău*, ambii câte 25 cenți, toți din Ciceu-Corabia, *Constantin Vaida* 50 cenți, *George Cremene* 25 cenți, *Ioan Borodi* 10 cenți, toți din Oarba-de-sus, *Mașteu Mărincean* 1 dolar, *George Mărincean* 50 cenți, ambii din Ciceu-Corabia.

Cața, în 8 August 1906.

Patriciu Pinte
paroh.

Cu ocaziunea ținerei conferinței preoțești în ziua de sf. *Ilie* în comuna Șulumberg seara s'a dat și o producțiune teatrală, la care au binevoit a da suprasolviri următorii domni:

Ioachim Muntean, protopresbiter, *Agnita*, *Victor Păcală*, prof. în Sibiu, *Nicolae Gavrea*, preot în Bendorf, fiecare câte 2 cor.; *George Borzea*, preot în Coveș 1 c. 20 fileri; *Emiliu Terchilă*, preot în Bărghiș, *Hoch*, preot luth. în Șulumberg, ambii câte 1 cor.; *Aurel Păcală*, locotenent 2 cor., *Ioan Floca*, preot în Zlagna, *Macedon Grecu*, preot în Hundrubechiu, *Ioan Petrișor*, preot în Alțina, fiecare câte 1 cor.; *Daniil Constantinescu*, preot în Ighișdorf 90 fileri, *Ilarion Bologa*, preot în Marpod 60 fil., *Romul Constantinescu*, teol. abs. 40 fileri. Generoșilor domni li-se exprimă și pe această cale profundă mulțumită.

Șulumberg, 20 Aug. st. n. 1906.
Nicolae Cârstea
inv.

Cărți și reviste.

Biserica română, de *Trand. Scorobet*. O broșură scrisă în limbă ușoară și limpede românească, tâlmăcește pe înțelesul poporului așezământul bisericii noastre atât ca zidire cât și ca simbol, precum și rostul simbolic al tuturor obiectelor aparținătoare bisericii. Dă apoi explicarea liturgiei ca cel mai important serviciu bisericesc, iar la urmă ca încheiere un articol închinat pomenirii metropolitului *Andrei*. Broșura e potrivită pentru popor în deosebi. Costă numai 30 fileri la libr. arhidiecezană.

Abecedar compus după metoda de sunete vii al lui *I. Gabel de I. Vuia*. Prețul 40 fil.

Spitalul, revista medicală Nr. 15.

Bogoslovski Glasnic, revistă bisericască sârbească, ce apare în Carloviț. Nr. 4—6.

„**Discursuri parlamentare**”, rostite în camera Ungariei, din 29 Maiu până la 31 Iulie 1906, de *Dr. Iuliu Maniu*, deputatul cercului Vințul de jos. Blaj 1906, Tipografia seminarului arhidiecezan. Cuprinsul: *nonă vorbiri*, rostite la diferite ocazii. Prețul broșurii, care e de 93 pagini, cu o prefață frumoasă, nu e indicat.

Nr. 166—1906 of. ppresb.

[224] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa III, Poiana Porcului, pe baza ordinului preavenatului Conzistor Arhidiecezan din 7 Februarie a. e. Nr. 1196 Bis. prin aceasta se scrie concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh, sunt cele fasonate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne rugărilor, instruite conform legilor în vigoare, la subscrisul oficiu protopresbiteratului în termenul deschis, și a se prezenta în vre-o Duminică ori sărbătoare — în decursul termenului concursual — în parohie la biserică, pentru a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Lăpușul-unguresc, la 14 August 1906. Oficiul protopresbiteratului gr. or. al trac-tului Cetatea-de-peatră.

Vasile Duma
adm. ppresb.

Nr. 472—1906.

[225] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător din comuna Ocoluș-mic protopresbiteratului Lupșa, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Salar anual de 600 coroane, solvibil dela popor cu 300 cor. și ajutor dela stat pus în perspectivă a se vota 300 cor., cuartir liber în edificiul școlii, lemne de foc și folosința grădinei școlare.

Cuincenalele se socotesc conform deciziunii comitetului parohial din ședința dela 10 Iulie a. e.

Învățătorul ales se îndatorează a instrui elevii în cântările bisericesti și a cânta cu ei la strană în Duminică și sărbători. Dacă însă va putea înființa cor bisericesc, pentru acesta primește deosebită remunerație ce o va statui comitetul.

Petițiunile, înzestrate cu documentele prescise în §-ul 60 din Regul. școlar, sunt a se adresa subscrisului oficiu protopresbiteratului în termenul deschis, având concurenții a se prezenta înainte de alegere și în biserică, spre a cânta și a face cunoștință și cu poporul.

În conțelegere cu comitetul parohial. Ofenbaia, 18 August 1905.

Oficiul protopresbiteratului gr. or. al trac-tului Lupșa.

Vasile Gan
protopresbiter.

[226] 1—2

Edict de licitare.

Comuna bisericească greco-or. română Șugag, protopresbiteratul Sebeș, va da în 17/30 Septemvrie a. e. la 11 ore a. m. prin licitație publică în întreprindere edificarea bisericești, după planul și preliminarul de spese aprobat de veneratul conzistor arhidiecezan la 7/20 Maiu 1905, Nr. 4293 - 1905 Ep.

1. Prețul strigării e 33,437 cor. 10 fil.

2. Vadiul 10% a prețului de strigare.

3. Se poate face ofertă și în scris.

4. Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da zidirea în întreprindere celui dintre licitanți, în care are mai multă încredere, fără conziderare la ofertă și fără a-și motiva procederea față de ceilalți.

5. Contractul pentru întreprinzător intră în valoare îndată după iscălire iar pentru comuna bisericească numai după aprobarea preavenatului conzistor arhidiecezan din Sibiu.

6. Planul și preliminarul de spese cum și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial gr. or. român în Șugag.

Șugag, la 20 August 1906 st. v. Comitetul parohial:

George Perian
paroh gr. or. și prezident.

[221] 3—3

Edict de vânzare.

Se aduce la cunoștința On. public, că o parte a pădurii foștilor coloni din Streva-Cârțișora, comitatul Făgărașului în extindere de 181.3 jug. cat. — care teritor cu concesiunea Inaltului ministru de agricultură Nr. 10563—I—4 din 1900

este destinat spre pășunat în urma răririi, lemnele de fag folosibile spre foc, se vor da în licitație publică în 23 Septemvrie 1906 st. n. în cancelaria comunală din Streza-Cârțișora.

Licitarea va fi cu graiu viu și pe lângă oferte în scris.

Ofertele alcătuite după formă se primesc până la începerea licitației, fiind scrise pe o coală de hârtie întreagă, provăzute cu timbru de 1 cor., iar suma plus oferată să fie scrisă atât cu cifre, cât și cu litere marcante, provăzute fiind cu clauzula că licitantul cunoaște bine condițiunile de licitare și că se supune într-o parte a lui.

Oferte după începerea licitației nu se vor primi.

Ofertele au să conțină ca vadiu suma mai jos statorită, în bani gata sau în hârtii de valoare.

Lemnele puse spre vânzare sunt prețuite în 5928 m.³.

Prețul strigării este de 11,856 coroane, sub care preț, lemnele nu se vor vinde la nici un cas.

Licitanții au să depună 10% dela prețul strigării — sau 1185 cor. 60 fil. — vadiu, la mâna prezidentului compozitoratului.

Condițiunile de licitare, de preț și de contract se pot vedea din partea doritorilor de a licita:

1. În cancelaria comunală din Streza-Cârțișora;

2. în cancelaria oficiului pretorial din Arpașul-inferior și

3. în cancelaria oficiului silvanal al cercului Arpașul-inferior în Făgăraș, în orele oficiale.

Streza-Cârțișora. în 28 August 1906.

Trandafir Dragomir
paroh gr. ort. ca prezident al foștilor coloni din Streza-Cârțișora.

Ilie Jiurca
notar al foștilor coloni din Streza-Cârțișora.

STUPI

de vânzare se află în RUSCIORI la familia notarului. — Duminică în 9 Septemvrie st. n. la orele 2 p. m. se vor licita.

[223] 2—2

Invățăcei

se primesc în jimblăria lui Stefan Moga, Sibiu, Bahn-Gasse Nr. 4. Băieți orfani se primesc cu toată întreținerea și îmbrăcăminte.

200 2—3

Nu numai cetit

dar și probat trebuie
săpunul din lapte de crin
— **Steckenpferd** —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda și Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieși), dacă dorește oarecine să aibă teint alb și liber de pistrui, cum și o culoare delicată a feții.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiu la farmacia „la urs” (piața mică), farmacia E. Rummler, str. turnului, C. Müller, piața mare, drogeria Carl Morscher, str. cîsnădiei, I. B. Misselbacher sen., piața mare, G. Meltzer str. cîsnădiei și gusteriții, piața mică prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cîsnădiei), 82 21—52 Carol Arz (str. cîsnădiei), cum și în Sighișoara la farmacistul W. Lingner, I. B. Misselbacher.

Prin Librăria archidiecezană se pot procura diferite

ornate bisericesti

Mustre și specificarea prețului gratis și franco.

Haine pentru domni Haine pentru băieți ♦ Costume pentru copii

să cumpere fiecare în propriul interes dela mine. Prăvălia mea cea nouă de haine din Piața-mică Nr. 2 mi-am asortat-o de nou cu cele mai elegante haine de toamnă și de iarnă, în calitatea cea mai bună, pe cari le vând cu prețuri uimitor de ieftine. * *

222 3—6

Cu toată stima:

EDUARD ELIAS
Nr. 2. Piața-mică Nr. 2.

In Septemvrie a. e. începe un

♦ NOU CURS ♦

pentru desemn de croială, pregătire de haine, cusătură de albituri, împletire cu fuscioare (= Klöppeln), brodare cu aur, cu alb și cu diferite colori, și pentru pregătirea de orice lucrări de mână moderne.

Instrucțiunea se poate face în toate trei limbile țării. — Se primesc domnișoare și cu întreagă întreținerea. — Primiri se fac oricând la

Maria Lurz

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 6, parter.

220 3—3

Magazin de specialitate!

Mare depozit de
juvaericeale, aurării, argintării, oroloage
de aur și de argint, pentru domni și dame
toate noutăți.

A. MORAWETZ, juvaer și gravor.

Sibiu, strada cîsnădiei nr. 14.

[74] 23—

Aur și argint vechiu se cumpără ori se primește ca plătire.

Banca de asigurare

„**TRANSILVANIA**”

Sibiu, str. cîsnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primește în condiții favorabile

- asigurări contra focului și esplosiunilor,
- asigurări de viață și de rente viagere,
- asigurări contra furtului prin spargere,
- asigurări de grindină,
- asigurări de accidente și de sticlă.

— Valori asigurate 105 milioane corone. —

••• Despăgubiri prestate 7 milioane corone. •••

Fonduri de rezervă și garanție 2 milioane corone.

Informațiuni de la Direcțiune în Sibiu și prin agenturile principale din Arad, Bistrița, Brașov și Cluj, cum și prin subagenții din toate comunele mai mari.

(271) 44—52

Prin Librăria arhidiecezană din Sibiu se pot procura icoane cu

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm, simple 21 coroane, fine 27 40 cor., foarte fine 39 20 cor.

Mărimea 63/79 cm, simple 27 40 cor., fine 39 20 cor., foarte fine 48 40 cor.

Mărimea 74/100 cm, simple 39 20 cor., fine 48 40 cor., foarte fine 70 cor.

Mărimea 82/120 cm, simple 48 40 cor., fine 70 cor., foarte fine 98 cor.

Mărimea 110/140 cm, simple 67 20 cor., fine 89 60 cor., foarte fine 117 60 cor.

Efeptuirea se poate face în 25 zile.

Gata se află pictate pe mătăsă: mărimea 72/114 cm 128 80 cor.; 72/100 cm 90 cor.; 55/68 cm 50 cor.; pe jumătate mătăsă 72/100 cm 86 cor.; pe pânză 82/110 cm 80 coroane.